

[B] **REIZIGER IN LIEDJES EN VERHALEN.
BIOGRAFIE VAN DIRK VAN ESBROECK**

De Vlaamse zanger, muzikant en componist Dirk Van Esbroeck zal vooral de muziekgeschiedenis ingaan als de man die, samen met zijn kompanen van Rum, oude volksliederen nieuw leven inblies, die de authentieke tango introduceerde in Vlaanderen en gezongen poëzie tot kunstvorm verhef in de Lage Landen. Drie jaar na zijn dood publiceerde voormalig radiomaker Dree Peremans een biografie over hem: *Dirk Van Esbroeck: reiziger*. Peremans is daarmee als auteur niet aan zijn proefstuk toe. Eerder al publiceerde hij onder meer *Naar de bronnen van de folk* (2006) en, als voorzitter voor het leven van de Fundación Patagonista, de driedelige *Encyclopedia Patagonica* (1994-1998).

Van Esbroeck was in meerdere opzichten een reiziger. Zo bezat hij de natuur van een rusteloze nomade die het liefst op verschillende plaatsen zou willen wonen. Daarnaast was hij ook een reiziger in liedjes en verhalen. En ten slotte reisde hij voortdurend heen en weer tussen de verschillende hoofd- en nevenprojecten die hij vaak tegelijkertijd op stapel had staan.

Dirk Van Esbroeck wordt geboren in Gent op 1 juni 1946 als tweede kind in een gezin van drie. Hij stamt uit een familie die zowel langs moeders- als langs vaderskant kunstenaars telde. Onder hen beeldhouwer Pol Van Esbroeck, zanger Jan Puimège en schrijver Herman Vos. Onder impuls van Dirks moeder Julia Vos trekt het gezin Van Esbroeck op 1 oktober 1949 per boot naar Argentinië om er een nieuw leven te beginnen. Dirk doet in zijn nieuwe vaderland tal van muzikale invloeden op die hem blijvend zullen vormen. Zijn liefde voor de folk ontstaat wellicht door het luisteren naar Engelse folksongs op BBC Worldservice op de radio. Op de Argentijnse radiozenders hoort hij dan weer “de hele tangobibliotheek”. En hij leert er Spaans.

In het voorjaar van 1964 keert de familie terug naar België, daartoe aangezet door heimwee en na jarenlang aandringen van verwanten in het thuisland. Dirk trekt kort daarop een tijdje naar Engeland en frequenteert er de folkclubs in Londen. Daarna doet hij zijn legerdienst en volgt hij een opleiding voor assistent-opnameleider aan het Rijksinstituut voor Toneel- en Cultuurspreiding (RITCS) in Brussel.

Tussendoor leert hij zichzelf gitaar spelen en treedt hij sporadisch op.

Dirks echte muzikale avontuur begint eind jaren zestig, wanneer de Gentse volkszanger Walter De Buck de Gentse Feesten nieuw leven inblaast. Zowel in Gent als in Leuven en Antwerpen ontstaat in die periode een folkrevival. Dirk speelt aanvankelijk in 't Gemeen, maar het is met het trio De Doolaards dat hij op 14 september 1969 het tweede skifflefestival in Hove wint. “Het zijn de jaren waarin Dirk heel intens op zoek is naar een muzikale identiteit.”

De bekendste groep uit die Vlaamse folkrevival is Rum, in september 1969 in Leuven opgericht door Dirk Lambrechts, Paul Rans en Wiet Van de Leest. Hun doorbraak komt er na een concert in de grote aula van de Leuvense universiteit eind 1969. In 1970 vervangt Van Esbroeck de weinig gedisciplineerde Lambrechts en eind 1972 ligt de eerste, titelloze lp van Rum in de winkel. Het repertoire van de groep bestaat dan uit “een evenwichtige mengeling van oud, vrolijk, volks” in de vorm van ballades, zwierige dansen en instrumentale nummers. De groepsleden putten daarvoor onder meer uit *Het Antwerps Liedboek* uit 1544, uit de liedboeken van Jan Frans Willems en Edmond de Coussemaker en uit de *Liekes van bajons* van John Lundström. “De essentie eruit halen en op een aanvaardbare, overtuigende manier zingen zonder oubollig te worden, is een deel van hun kracht.”

In de daaropvolgende jaren neemt Rum nog twee succesvolle lp's op, verzorgen ze zowel in binnen- als in buitenland talloze optredens en worden ze overal geprezen om hun “spontaniteit en ongekunsteldheid”. Daarna nemen ze een sabbatjaar. In die periode leert Dirk de Argentijnse zanger-gitarist Juan Masondo kennen en legt zich met hem toe op het spelen van de tango. In 1979 brengen ze een eerste duo-lp uit: *Canto de Nadie*.

Na de zesde en laatste Rum-lp, *Flandria Tropical* (1982) – de groep kende in de tussentijd enkele personeelwisselingen – zal Dirk zich steeds meer toeleggen op het zingen van poëzie. “Met de hulp van klarinettiste Christel Borghlevens, gitarist Guido De Simpelaere en percussionist Johan De Baedts creëert Van Esbroeck een klankbeeld dat aan de gedichten van grote en kleine dichters een tweede leven geeft.” In 1992 komt *Van op de hoge brug* uit, Dirks eerste poëzie-cd, met gezongen gedichten van

Jan Van Nijlen en Richard Minne. Op latere cd's zingt hij gedichten van onder meer Guillaume van der Graft, Hans Warren, Lucebert, Jos de Haes, Fernando Pessoa, J.J. Slauerhoff, Gaston Burssens, Willie Verhegghé, Paul Verlaine, Gerrit Achterberg en Hugo Claus.

In 1982 ontmoeten Dirk en Juan de vermaarde Argentijnse bandoneonspeler Alfredo Marcucci, die dan al een tijdje in België woont. Tango al Sur is geboren en wordt later uitgebreid tot een sextet. Tussen al die bedrijvigheden door werkt Dirk om den brode zeventien jaar lang voor de Wereldroep (nu Radio Vlaanderen Internationaal) van de Vlaamse radio, waarvoor hij de Spaanstalige programma's verzorgt. Hij maakt daarnaast ook muziek voor film en theater en neemt deel aan tal van spraakmakende muzikale projecten. Zo werkt hij met componist Dirk Brossé aan het symfonische gedicht *La Soledad de America Latina* en brengt hij met het programma *Patagon, Patagonië* een hommage aan Argentinië.

In september 1989 sticht Dirk samen met radiomaker Dree Peremans de Fundación Patagonista, een genootschap dat de leden "tot het einde der tijden" bindt aan "Patagonië, Vuurland en alle belendende gebieden". In het verlengde daarvan creëert Peremans het radiovertelprogramma

Biograaf Dree Peremans en Dirk Van Esbroeck, Foto Epo.

Het einde van de wereld, waarvoor Dirk van januari 1991 tot juni 2001 elke week een verhaal schrijft over passagiersschepen.

Een lang leven is Dirk niet beschoren: op 23 mei 2007 overlijdt hij na een jarenlange strijd op zestigjarige leeftijd aan de gevolgen van blaaskanker.

Het schrijven van een goede biografie vereist distantie. Biografen die jarenlang bevriend waren met de gebiografeerde leveren soms een werkstuk af dat een al te particulier karakter heeft. Dree Peremans' *Reiziger* vormt daar geen uitzondering op. Zo telt het boek, dat talloze interludia, liedjesteksten, gedichten en ruim tweehonderd foto's, tekeningen en documenten bevat, meer persoonlijke oprispingen, terzijdes en veronderstellingen van de auteur dan goed is voor een objectief levensverhaal. De verschillende onderdelen waaruit het boek bestaat, vormen daarbij lang niet altijd een naadloos geheel. Structurele en stilistische onhandigheid van de auteur zijn daar debet aan.

Ronduit irritant is dat er duidelijk geen eindredacteur aan het boek te pas is gekomen. Zo is het aantal taal- en spelfouten, kromme zinnen, herhalingen, inconsequenties en andere uitschuivers niet te tellen. Een goede eindredacteur had ook Peremans' feitenkennis kunnen bijspijkeren. Zo staat op pagina 260 de volgende zin te lezen: "In een gesprek met Martin Heylen in *Vooruit* zal hij in 1982 nog vertellen dat hij in de tango veel gelijkenissen met Claus' *Verdriet van België* ziet." Claus' magnum opus verscheen echter pas in 1983.

Een gemiste kans dus. Gelukkig biedt de bijbehorende cd met zeldzaam en onuitgegeven werk veel soelaas. Een muzikant eer je tenslotte nog altijd het best door naar zijn muziek te luisteren.

PATRICK AUWELAERT

DREE PEREMANS, *Dirk Van Esbroeck: reiziger*, EPO, Berchem, 2010, 424 p.